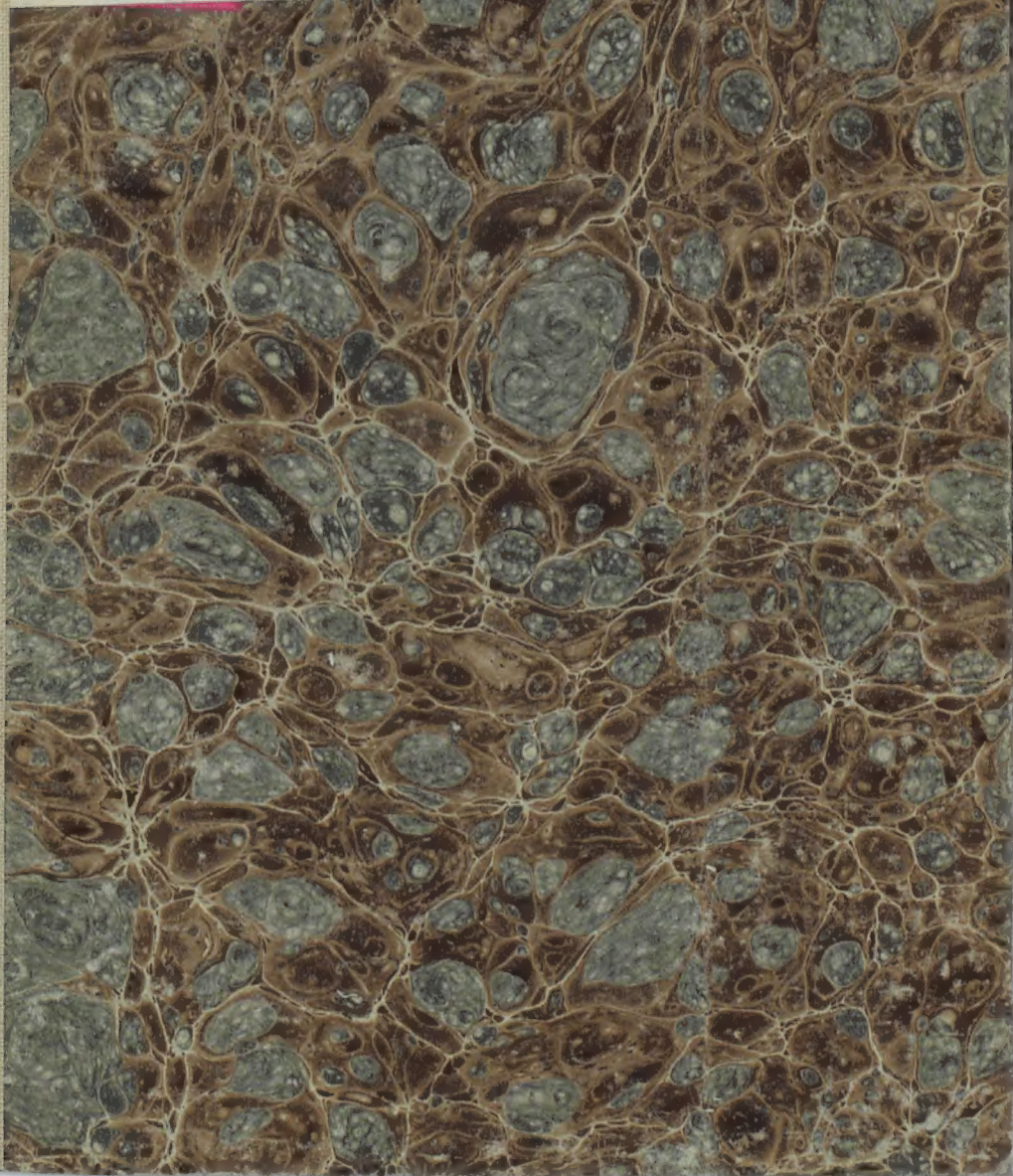

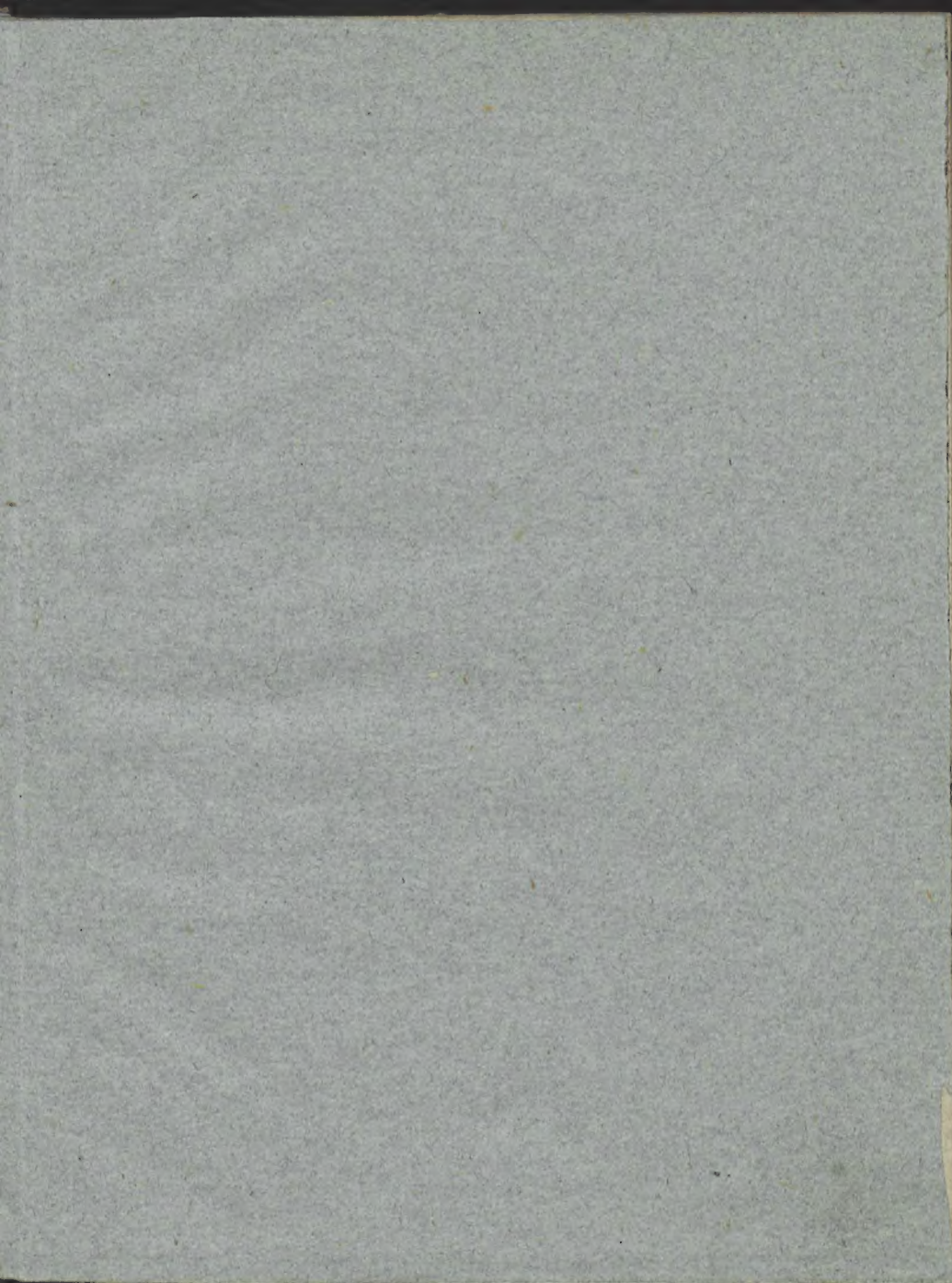
BIBLIOTEKA

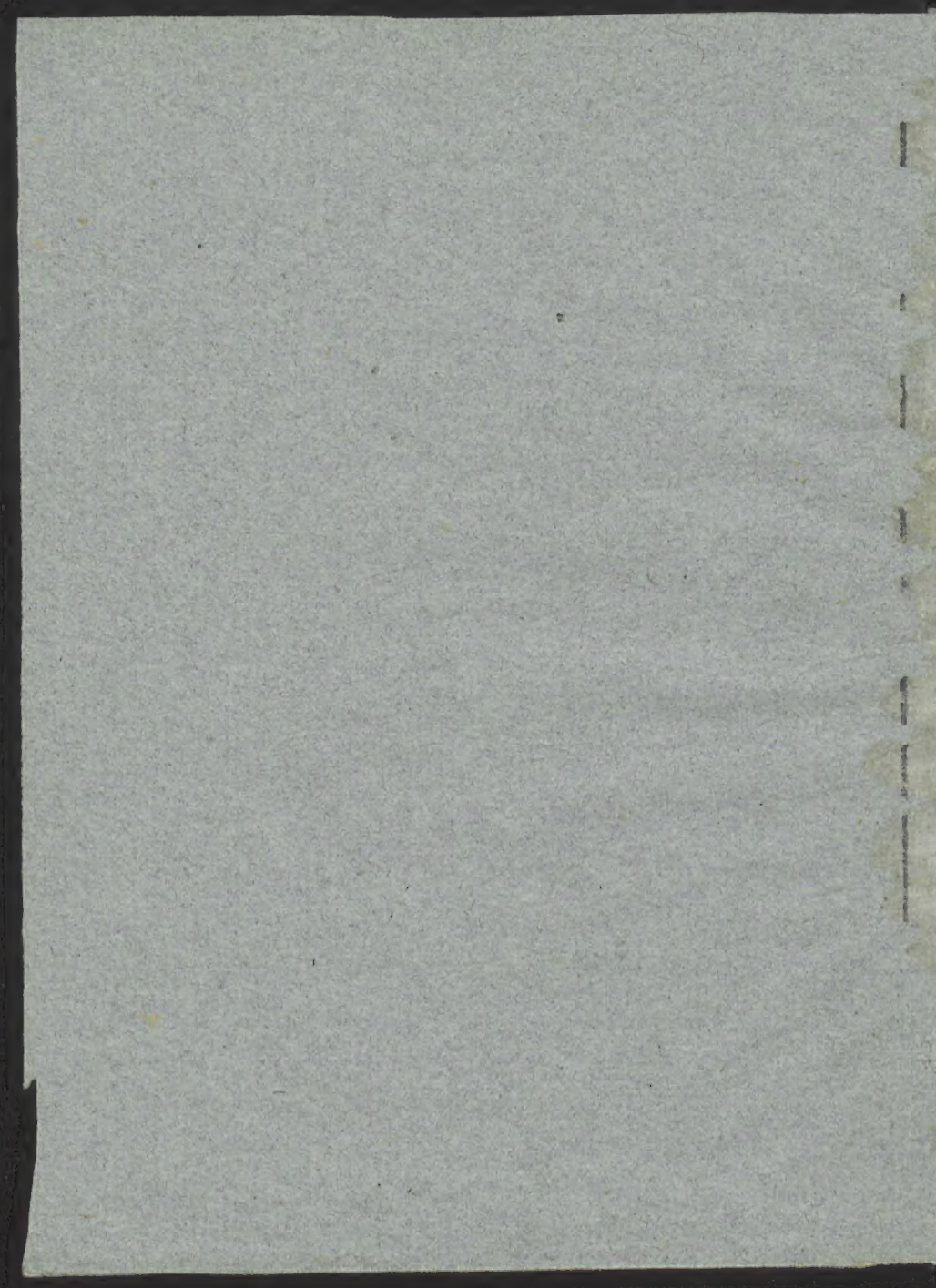
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

3088

TALMVD

Albo

Wiara Żydowska.

IANA ACHACEGO
KMITY.

Nie tylko Rábinom, ále y nie Rábinom
potrzebny, á pospolstwu
Krotofilny.

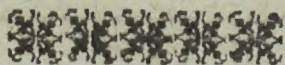

Teraz nowo wydany/
Bo był już zaniedbany.

W Roku p. 1 6 10.

W LVBLINIE.

Roku Panskiego 1 6 4 2.

Do głęboko bogonego Wardocheuśa Ri-
beuleibá / Arcysynagogi Práštíey Rá-
biná: yiednego z Gánhedryn/
Ministrá.

ZKrólowá czasu Sukos álbo Lizaśa wáśzeg dány/
przysćia Messyáša náśzego od Roku 1610. Lás-
kaw bądź miły Márku / stary Rabinie zátym: Szes-
go kochać sie masz / oddać tobie słusnie: wáśze wła-
ściwe náuki prawdziwe nie przydając swiá-
dectwa y Talmudu do prawego dowodu / dosyc bá-
czny iáko rozumieś. Sydy wszyscy cnotliwie / nie má-
jąc przygány we wśem. Náyduią sie z wáśzey školy
Rabinowie pobożni / nie z drádlwi wychodzą / wze-
ni nie fałszywi Doktorowie wáśi. Messyáša wierząc
nie bluźniąc obraz Oycowśki: nádziecie kładąc w po-
bożności nie spórzając Piśmo święte: obrzezując ser-
ce nie ciało sposne / nie Baał Powim służąc / patrząc /
pracy nie z Lichwy przekłetej żyjąc / miło niemi-
też wśystkim / iáko wáśze słychane nie lotrośwo w-
lázniąc nápiśałe ksiągśke te wymyślnie Márku dawny /
Boży przyiacielu / nie pogárdzony dla wiary / Mini-
strze cnotliwy / nie bez rozumu. Obaczyłabyś praw-
dę á przestał Talmudowey náuki. Do was tát mówi
Dániel Prorok: Twoia Panie prawda, á wam
zawśe wśtyd wieczny.

Albo wiara Żydowska.

Talmud dzieli się Żydowski na części cztery: iedną Księgę albo część zową Mochem: to jest granice. Druga Maasym/ to jest niewiaśty. Trzecia Chesufesym/ światości. Czwarta Jesebor to jest/ Zbawiciel. Ta Księga: Talmud przekładała nad Moyzefów pismo y Proroctwa: y wietszy ma grzech/ ktoby ganił Talmud niżeli Moyzefowe Księgi: a iżby byłom białe miejsce przyczyniali/ wierzą tak iż Bog zawsze się Talmuda uży/ co jest wielkie heretyctwo.

Jest w Księgach Keser Mochem na przodku/ że Rabi Heliezer chorował/ y przybli do niego Bachorowie albo studentci/ mówiąc mu: Mistrzu nasz/ naucz nas drogi żywota: abyśmy pozyskali drogi przyszłego świata: odpowiedział im mówiąc/ bądźcie przede na zabezpieczenie madrym/ y pismu Talmudowemu/ a bróńcie synom swym/ aby się nie użyli Migidas/ to jest/ Bibliey: bo stała nauka w niej. Wiaśnie balbierstwo Żydowskie!

Co czyni Bog we dnie y w nocy.

Rabi Maas tak tego dowodzi w Księgach Keser Maasym/ we wtorey części Talmudu/ że gdy Żyd choruje/ to w ten czas Pana Boga głowa boli/ y plecy/ mówiąc że białe dla boleści sprawniedliwych/ to jest madrych w Talmudzie/ co to jest haniebne heretyctwo. Bo na każdy dzień sli y dobrzy chorują: Tedy Bog na głowę zawsze niemoże: tedy nie jest błogosławiony: co jest okrutne niedowiarstwo/ abowiem mówi przez Psalmsa: Ja Pan Bog/ a nie odmieniam się.

Potym v Pszechiela czytamy/ iż Pharo gonit Żydy aż do morza czerwonego: A to tak Rabi Saul. W one godziny

Talmud

śpiewali dziś Boga wyślym obyżalem. Ale Bóg zawołał/ wy mi śpiewacie chwały/ a sprawy zaś moich są w niebespie-
Genstwie nieprzyjacieli/ i w morzu się topia.

Pytał Rabi Amel/ y Rabi Vida/ które są sprawy Boże/
tak Rabi Vida wyłożył y pisał: Jest godzin dniowych dwa-
naście. Pierwsze trzy godziny siedzi Bóg wzy się Talmudu/
w drugie trzy godziny/ siedzi Bóg na dwu stołkach a sady
wszystek świat. agdy widzi bydy świat osadzony w staie z krze-
sła sprawiedliwość/ a wstada w krzesle miłosierdzia: w trze-
cie trzy godziny/ siedzi y żywi świat od największego sorobor-
ra aż do najmniejsey gnioy albo wepłi/ Etera wepłi/ ciało
złowicze porze/ ani tey widzieć ani namacać może: ale nana-
zawszy miejsce oliwa. brzytno ja jest probać może w czwarte
trzy godziny siedzi a igra sobie z Lewathán/ Etera ryba tak
wielka jest/ że wszystkie świat obešla/ y aby niecsta wiscey/
pluść swoy w paszecz włożyła.

Tenże Rabi napisał co Bóg czyni w nocy/ ieżdy prawi na
Cherubinach/ a nawiedza dwadzieścia cztery wielow wie-
snych.

Pise Rabin/ Saul do Rabiná/ Naámán: wiedz o tym że
nie maś smiechu przed Bogiem od czasu zburzenia Kościo-
ła Jeruzolimskiego/ y tak płakać będziesz/ aż Jerozalem y Ko-
ściół naprawia.

Pytał się Rabin/ Jazel/ y Rabin Lewel/ co Bóg czyni aby
się nie frasował/ odpowiada/ że siedzi y wzy Talmudu tych
dzieci którzy w pieluchach umierają/ y co nieczni.

Przed zepsowaniem Kościoła gdy igrał Bóg/ Letwathán/
Eto w ten czas dzieci wzył: odpowiada: Michdon najwyższy
Anioł.

Wierza też Żydzi w Księgach Księż Tensesyn na ono słowo
in Genesi/ uczynił Bóg dwoie światła wielkie/ Słońce y Mie-
siąc/ tak Rabi Amel pise/ że rzekł Bóg/ godzi się po to-
bie dwiema Krolom używać jednej korony/ to jest mnie y
Słońcu

ábo wiára Żydowska.

Stoncu iedney chwaly / Rzekł Bog temu / idź á vmnieyśś sá mego ściebie : odpowiedział mu Miesiac / Pánie / żaden tego ieszcze nie rzekł / vmnieyśś sís sam : y rzekł mu Bog / idźże á panuy w nocy : odpowiedział mu Miesiac / coż wáży świeczka w południe : Rzekł zaśis Bog / idźże / á bądźśie ráchował J. Izrael dni y Miesiac : że w tobie widziac Bog iż Izrael przestac niechciał na liczbie Psizycowey / rzekł : inż na mis w nieszcie karanie izem ia vmnieyśśly Psizycá.

Potym ná ono słowo. *Ierc. Reliqui domum meam et divisi hereditatem meam.* powiada Rabi Joel.

Trzy są straze Anyolow. A nad trzecia straza sam Bóg ktory siedzi wołaiac y płaczac mowiac : Biada mnie / y przesłatym ia izem Kesciot y Żydy rozprosył / a rozdzieliłem dom moy / y zamknalem pałac moy / y powiesiłem syny me miedzy Gaimy / to jest Chrześciany tego świata.

Tenże Rabin Joel : W ten czas gdy Żydzi do Bożnicy w chodzą mowia : Niech będzie imis wielkie tego Błogosławione. Odpowiedzieć ma ieden z Rabinow. Szczęśliwy Krol ktorego tak chwala w domu iego : Żatym wszyscy przytną z bluzniersiwem : Biada Oyca ktory w niewola syny swe daie / biada y synom samym ktory są w niewoli / biada y tym ktoryzy nie mają stola Oyca swego.

Potym jest w Księgach Kiser Atochem pierwszych : Iż Bog trzy kroć przez dzień płacze / widzac vtrapienie Żydowskie ku wiáskemu potępieniu Chrześcianskiemu.

Pise Rabin Symon : Że nayprzedniyśy z Chrześcianow / ma bydź iako sprosny bluznierca zabity. A przełożonego Chrześciana / prawis / lepiej jest zabić nizli wiza. Z tad znać co by czynili Żydzi Chrześcianom / gdy by ie przemogli / y iako ich nie bezpiecno chować / y w mlesciach roznazac.

Jest w Kiser Naasym : Iż PAN Chrystas wielkie męci cierpi w piekle Czego ia w pisanu specyfikować nie chcę / iż by sís tym wśy Chrześcianskie nie obrażały : y dla tego też cierpi /

Talmud

powiadała/ że się nasmiewał z pisma Rabinów w Talmudzie.

W czwartych zaś księgach w Keser Jesebor/ wszystkie sto-
wa bluźnierstwie są z grzechu poczynane/ okrom onych które są
tu w zagardzie Kościołowi obracać maia. Stadże wpospo-
litości wszyscy Żydzi nieubożni maia/ że Błogosławiona Pa-
na Marya przeklinaia/ y Sakrament naswiatły ofiara splu-
gawiona nazywaia/ stadże dostawiać go iako mogą naygo-
rzej poczyniać z nim/ a gdy styka dzwonek z Ciałem Pań-
skim idac/ okrutnie bluźnia.

Potym w księgach trzecich Keser Theusefym/ pospolity to-
iuz zwyczaj maia/ że trzykroć przez dzień w modlitwie/ Etorax
osobliwsza nad inne pokładaia/ przeklinaia przełożone nańse/
y inne przednięsze co są na Żydy nielaskawi: Co tydy przez
klectwo jest w Talmucie/ a ma bydy mówione stoiac/ a złoży-
wszy nogi/ a niema o żadney insey rzeczy mówić/ aż to Ponczy.
A choćby go waz w ten czas własił/ nie ma tey rozrywać/ a to
mowia meżowie y niewasty na każdy dzień przynamnię trzy-
kroć/ Żydzi po Żebrańsku/ Żydowli zaś po Niemiecku/ Ro-
hen sam to jest Ksiadz/ mowi to głośno dwa kroć. A wszyscy
zanimi krzyża/ Amen. Słowa tedy tey modły tak brzmią.
Wawroceni niech żadney nadzieie nie maia/

Y owsem się wszyscy niech nagle rozstrzelaią.

W mactkach teżże się niech swoich umnieyszaia/

Uni wiacey na ten świat szeroki powstaią.

A wszyscy przeciwnicy rodu Żydowskiego/

Niech beda zepsowani/ za czasu pradkiego.

Y Krolestwo wszech niecnos/ Chryścijaństwo zlego/

Wykorzenione bądźcie niechay Lata tego.

Uczyn to Panie użyn/ spełnię wlot/ o co cię

Prosimy na każdy dzień/ w żalostnym kłopotcie.

Boś Bog błogosławiony/ psuac niepobożne/

Bilac nieprzyłacioły/ raka swoia możne.

To przeklectwo na Chryściana nazywaia Nimin napisane
w Talmu.

abo wiara Żydowska

w Talmuście Theusefym. Ale psie głosy nie puyda wniebiosy.

Pisze potym Rabi Elieser na owo słowo. *Hoc nunc as ex offibus meis.* Że Adam obcował ze wszystkimi bestiami y bydłety y stad si porodziłi ludzie potworni/ toć małpy y c słowie sa macochy Żydowskie/ a niekto inszy/ iako sami twierdza.

Tamże mowi Rabin Slomo/ iż przed stworzeniem Ewy/ Adam miał żonę na imię Lilis/ a Pzasiał ja być miadnule Cap: 34. dyablica: y dla drzewu zakazanego/ ktorego stojtował był obrzydzony Bogu przez lat 120. w których leciech z żoną swą Lilis porodził dyabły/ toć są tym musi iśdź/ iż Żydzi sa dyabli Bracia. U gdy Żydowka w pologu leży/ opija iżba kreta w okolo z tym napisem. Adam Chawadhuc Lilis/ Adámie z Jera przybądź/ a Lilis niech wyrzudona. potym inże napisa kreta/ że ono dźwie na Lilis strzelać ma.

Pisze Rabi Elías: iż wąż co Ewa zwiódł obcował z nią: Te dy stad wąż jest czezym Żydowski/ przeto dżis nasładuta oby: Gatow wężowych/ iakoż mała po sobie pismo: *Acuerunt linguas suas sicut serpentes* Pana Crestusa cstarżaiac: *Venenum aspidum sub labiis ipsorum* Kościół bluźniac/ *Obdurauerunt aures suas* aby nie słyseli nauki Panstkiej. Dali Rabi Nuelim piśe na ono słowo *Masculum & Feminam creavit eos.* Adam giedney strony był mężczyzna a z drugley niewiasta/ przeto Bog wiódzając tego szpetność wygnał go z Raju.

Tenże na ono słowo piśac *Deu: 14.* Mojżesz postal spiegle rzow/ 12. do ścieńce obtecaney: piśe że nieśała Cotta olbrzymia jednego na imię Mirtys/ z pokolenia Enochim poimata ich/ y Wyca do gęby kładła/ aby je pozari. Jedną Boża pomoca wyhawieni byli/ y pogzeli wćietac. co wyzramszy ona Cotta Olbrzymista/ chcąc ich zatrzymać/ tań wiele wody z siebie ją nimi wypuściła/ aż ich potopila.

Tenże Rabin: gdy Mojżesz miał zabić Krola Bagan/ Kto ry miał na dżewie łokiet łozę żelazną wzdłuż/ a wśers na gtery: ten Krol miał siekiera z toporzyskiem na dwadzieś

Żalmus

dzieścić łotki / a Moryse był nazwyś łotki dzieścić? Ptoży
wderzywszy Olbrzymi / na dzieścić łotki wstoczył mu wzyś
Ptożego ledwie w kostki ranił / sączył wpał y wmarł: Ten
to jest Og Krol Basi / Ptoży widząc Woytę Izrael (iego
dzieścić tysiący y piaset Mżow okrom niewiaś / wziął
kamien bierz wielki / y włożywszy na głowę / aby pobit ono
woytko / dudel wleciał nań / y przekłwał go / że ma przepaść
na fity: teszeby mu to było nie wadziło / by mu były zaby nie
wyrosły tak wieprzowi / że go nie mogli zdiąć. Co widząc
Moryse zabili go takim obyczajem takom powiedziat. Gdy
po śmierci tego łotki były wstęły / nieśli myśliwiec goniąc
Jelenia / po goleni ledney cały dzień bieżał

Żydowie wierzą / że Bog y wst swych Aniołow wiele ty
siacy dycha / a dąże od początku wżycie są stworzone / y są
w ciełe mieszczonym: a gdy są dziecia wrodzi / a wrzyna mu
pępek / dopieroż duży do niego przeten wchodzi: a niż w cie
le bądzie / wżytko w niebie y na świecie widzi y zna / a za
właniem są w ciało / zaraz kryje / y wżytkeż zapamiętywa.

Swisto też w Marcu obchodzą Mardocheowe / gdzie
imie Amánowe przeklinała / y tylekroć gárnce tłała w Bo
żnicy / mowiac: Jako jest Prusony Anan / tak niech Krol
leśwa Chrześcijańskie przedko są rozpruśa.

Kiedy są Żydowka dopuści cudzołóstwa / trzy dni w po
Przywach ma śledzić nągo za polata.

A kiedy Żyd / tedy ma nosić pismo w rękawie / aby go Pa
zdy poznal po piśmie taki jest.

Wierzą y to Szwurawowie / że dzieścić rzeczy stworzone są
w wieczor niż słońce zaśło / w Sabat / tak Cezar Mánne /
grzodło opaczne / ślup obłoczny / ślup ogniasty / kropki abo
Dąges na pismo / Tablice / rozga Maronowa z świeciem y
smigdałami / Dyabły / y grob Morysebow.

Dzieścić ich jest Ptożych Bog przenioś do Kálu i śmieie.

1. Kales syna Dawidowego.

2. Serach

abo wiadra Zydowska.

2. Serach córka Asser.
3. Batra córka Pharaonowa/ co Moyześa ; wody wyrwała.
4. Elizerá sługa Abrahamowego.
5. Sluga Krola Sus.
6. Messyasa.
7. Geliassa.
8. Rabina Jozue/ Ben/ Lewi.
9. Enochá.

Sześć są rzeczy potrzebne choremu dla ozdrowienia: Pot/ Sen/ Ruchanie/ Miłowanie/ Purgowanie: y gdy mu się śni że ogryzał Chryścianina.

Dzieć rzeczy Bóg zsalute iż ie stworzył: Chazdym Krola Babilońskiego/ co się ; Bogiem chciał być/ y wiejsz do niego murował/ od ktorey na siedm mil cien biie.

Jmálim/ co jest Turki: Jeger Gára/ to jest cielesna potępa. Baal/ Pot/ Bálwany/ Izrael/ Segolim/ że się Ży dżi poniewieráta.

Cztery rzeczy Bóg chowa Izraelowi po śmierci: Lewia/ rán wybs wielka/ a Jisiasz ta nazywa dyablem.

Sorobora woła wielkiego w Arabiey pastey/ ktory z ty, słac go na każddy dzień trawa siada/ a iaszkółka mu od rogu do rogu leci dwanaście dni.

Soloch czaplá/ ktora gdy przydla rostoperszy/ wšytko morze okoye.

Kafa wina/ w one sześć dni gdy Bóg świat stwarzał w praśowania/ y do Kaju w Pałac ieden wstawiona.

Cztery rzeczy Żyd powinien ; Ealmadu. Na wschod stoń/ ca się modlić aby był bogaty: w Biznicy się długo modlić/ aby był mzdry: na preweście długo siedzieć aby był długo żyw: na południe tożko sławiać głowami aby się mu chio/ pisałá rodziły.

Trzey są stworzeni bez grzechu: Awraám oćleć Moyzes

Żalmus

Bow: Izai Wiele Dawidow/ y Kales syn Dawidow.

Cztery Krolowie / a cztery niewolowie nie sa w Królu:
Achach/ Jeroboam/ y Manasse.

Cztery zaś niewolowie: Palan/ Doeg/ i Achitophel /
y Biezy.

Wzronego Bachora kto pieniał mi nie żołoży/ temu się
nie będzie ściesciło.

A kto przy stole nie odśledby stuzki chleba po obiedzie
Ten szesliwej rzeczy nie ogladał.

Co jest z tego obo niewiedziato. ani vcho pytało? Odpowiada
da Rabin Joze: iż gron wino które Bog stworzył w Rain.

Co bada święci czynić po smartwych wstaniu? Powiada
Rabin.

Eliaś / przyprawi im Bog Przyda y bada latać jako
i. Potki nad wodami.

Kiedy wżdy Messias przyjdzie; odpowiada Chemina Rabin
nie przyjdzie aż będzie tak wielki głód/ że y rybki nie naya-
dnie dla chorego/ y kiedy nastanie taki Król jako drugi Szas-
man: za którego boiażnia bada się nawracać do dobrych
spraw. Ktoremu Messiasowi tenże Król ma postać Osta Kto-
ry będzie miał sto farb/ a ma się paścić nad Żydami tak dłu-
go/ jako dziecia w żywocie matki leży.

Co za grzech Jewin bydz powiadaia Rabinowie? nie infor-
go ledno że grona gniotła Adamowi a dawała mu pić.

Któryby się Przywił a chciał widzieć swoje genitalia/ albo
bogym wegid temu się żyta zerwie we grzbiecie.

Rabi Jozef był tak święty/ że gdy się nań dyabel zamierzyl
że go w Szabas zaklinał/ otworzyło się mu drzewo Cedrowe
wktóre wlecił. potym go w kilka lat wypuściło gdy się ro-
spukło.

Starczy Rabinowie Bentamalion dyabla przez czarno-
kóstwo poprzyięgli/ y wiazali go na wieci brzozowej/ y
wykliki mu oko/ aby na nie lewym patrzył. Ktore jest przy-
rodzenie prawi słabsze niż prawe.

Rabi

ábo wiára Żydowska.

Rábi Symon piše/ ktorzy Żyd są żywota nie ma wiele pie.
niedzy/ ten też ná onym świecie budú kalifa.

Trzy tzeży Żyd powinien żenie/ według Calmdu/ wy-
chowante/ odżenie? y kiedy nie ma co czynić/ operowante.

Sen Żydowski iáko drogi?

KJedy si Żydowi śni/ á budú v bogi/ á niechciałby ná
onym śnie przestać/ wolno mu go przedać iesli si
mu śniło że osukał w dżiesiąci tysiący Chrzesciáni
ná/ to taki sen Żyd bogaty kupi v niego zá tríasac złotych.
Jesli w tysiącu złotych/ to mu da sto/ iesli w mnieyszey su-
mie/ to według targu wezmie złoty: áż czasem wezmie y pe-
lag: Tak oni y przez sen handlu czynia.

Pisa też Rabinowie że niektorzy Aniołowie ná powie-
trzu lataja/ ktorzy Boga żadney chwały czynić nie powinni:
áż si pierwey trzy sta šesćdziesiąt y piść kroć wrzeca Dy-
nar ponurzaja. A tá rzeka idzie z potu Aniołow. ktorzy sto-
lec Boży niosa. Tá rzeka Dynar test pod stolem Bozym: w
ktorey si musza wprzód łapać y czyszcic.

Badali tego wdzięczni/ wydam im lepsze miejsce.

Kiewod Edonái.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5TH ST. NEW YORK, N. Y.

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

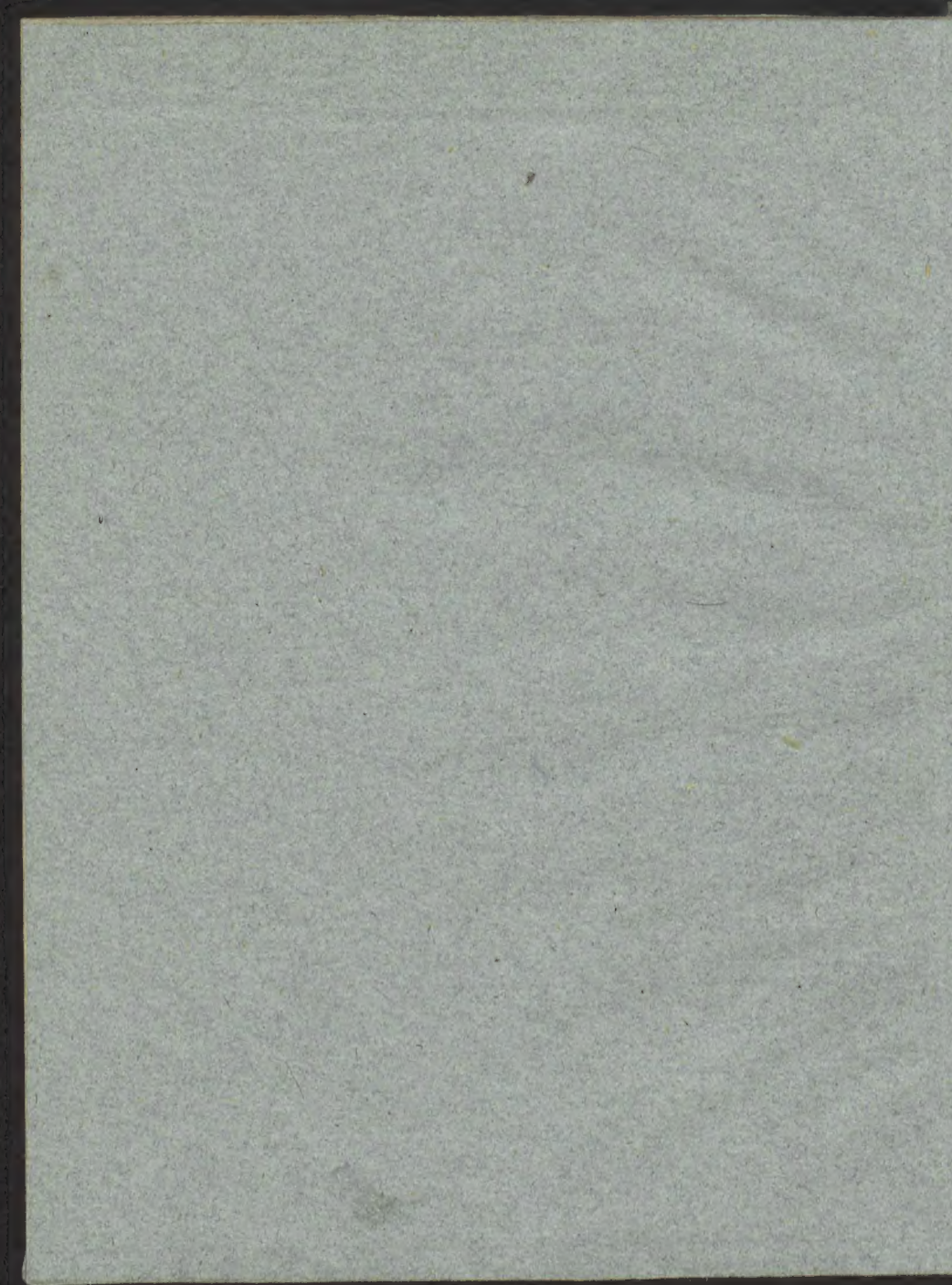
1911

1911

1911

1911

9858

6372

8

